

ENONTEKIÖN KOULUJEN TURVALLISUUSSUUNNITELMA

1.8.2023 PÄIVITETÄÄN TARVITTAESSA

Koulun turvallisuustyö on useiden asioiden yhteensovittamista ja yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa.

1. ESIPUHE

Perusopetusta ja lukiokoulutusta ohjaavien lakien ja asetusten mukaan oppilailla ja henkilökunnalla on Enontekiön kouluissa oikeus turvalliseen oppimis- ja työympäristöön. Koulun tehtävänä on pyrkiä parhaan kykynsä mukaan ennaltaehkäisemään mahdolliset turvallisuutta vaarantavat tekijät sekä turvallisuuden vaarantuessa ryhtymään nopeisiin toimenpiteisiin vahinkojen minimoimiseksi sekä asian korjaamiseksi.

Koulun turvallisuudesta vastaa koulun rehtori ja hän toimii koulun turvallisuusjohtajana. Rehtori nimeää lukuvuosittain muun turvallisuushenkilöstön. Rehtorille ilmoitetaan kaikki turvallisuustapahtumat ja kaikki epäkohdat. Rehtori muun henkilöstön kanssa laatii ja ylläpitää turvallisuussuunnitelmaa. Rehtori tiedottaa turvallisuussuunnitelmasta.

Kaikista sattuneista tapaturmista, onnettomuuksista tai loukkaantumisista tehdään Wilmaan myös kirjallinen ilmoitus, sen henkilöstönjäsenen toimesta, kuka asiaa on hoitanut.

2. KOULUN PELASTUSSUUNNITELMA

Jokaisella koululla on oma pelastussuunnitelmakansio. Pelastussuunnitelmakansioon päivitetään koulujen osoitteet, henkilömäärät ja yhteistiedot vuosittain. Pelastussuunnitelmassa ovat myös koulurakennuksesta tarvittavat tiedot.

Pelastussuunnitelman tarkoituksena on:

1. ennalta ehkäistä vaaratilanteita
2. auttaa koulussa oleskelevia henkilöitä omatoimisessa suojelussa sekä
3. toimimaan oikein vaara- ja onnettomuustilanteissa.

Koulun henkilökunnan on perehdyttävä turvallisuussuunnitelmaan ja pelastussuunnitelmaan. Sitä tulee päivittää tarvittaessa ja varmistaa, että muutokset henkilökunnassa tai koulurakennuksessa eivät heikennä koulun turvallisuutta. Suunnitelmat on tarkoitettu sekä normaali-, että poikkeusolojen vaara- ja onnettomuustilanteita varten.

3. TURVALLINEN KOULU

3.1. Turvallisen koulun kolme kultaista sääntöä

1. Turvallisessa koulussa ehkäistään etukäteen vaaratilanteet koulurakennuksessa ja koulun eri toiminnoissa.
2. Turvallisessa koulussa on suunniteltu etukäteen, miten koulu takaa koulun oppilaiden, opettajien ja muun henkilöstön turvallisuuden.

3. Turvallisessa koulussa on varauduttu suorittamaan sellaiset pelastustoimenpiteet, joihin koulussa omatoimisesti kyetään.

Koulun on pärjättävä omatoimisesti, kunnes ambulanssi, palokunta tai poliisi saapuu paikalle auttamaan.

3.1. Enontekiön koulujen järjestyssäännöt

-turvallisuussuunnitelman liitteenä

3.2. Turvallinen koulupäivä

Liikenneturvallisuus

Liikennekasvatus kuuluu osana opetussuunnitelmaan. Erilaiset teemapäivät sekä retket ovat hyviä mahdollisuuksia harjoitella liikkumista ja julkisten kulkuneuvojen käyttämistä.

Liikennettä rasittaa erityisesti aamuisin ja iltapäivisin autolla oppilaita tuovat ja hakevat huoltajat. Liikennejärjestelyillä ohjaamme huoltajat oikeille paikoille pihamaalla.

Oppilaita kannustetaan käyttämään pyöräillessä pyöräilykypärää sekä heijastinta. Lasten kanssa keskustellaan kypärän käytön tärkeydestä sekä liikennesääntöjen noudattamisesta vuosittain. Opettajilla tai oppilaiden huoltajilla on lupa kuljettaa lapsia omalla autollaan vain vanhempien suostumuksella. Yllä mainituista asioista tiedotetaan huoltajille vuosittain.

Välitunnit

Opettajan tulee päästää perusopetuksen oppilaat välitunnille vasta oppitunnin päätyttyä, ellei hän itse lähde valvomaan oppilaita. Välitunneilla, pihalla on aina useampi valvoja. Valvontavuorossa on aina opettaja (riippuen välitunnista 1-3 ja koulusta) Valvojien vastuulla on koko piha-alue. Valvojien tulee puuttua heti pieniinkin riita tai vaaratilanteisiin.

Koulujemme piha-alueen valvottavat kohdat, joihin tulee kiinnittää erityistä huomiota:

- leikki- ja pelikentät

Liikuntavarusteissa (luistimet ja sukset) ei tulla välitunnille ilman liikunnanopettajan valvontaa, jos ei ole muuta sovittu. Liikunnanopettaja (ei välituntivalvoja) vastaa myös pukuhuoneiden valvonnasta.

Koulun piha-alueella ei pyöräillä välitunnin aikana. Jos oppilaan koulupäivä alkaa/loppuu välitunnin aikana, hänen tulee taluttaa pyöräänsä. Koulun pihalle ei myöskään jäädä pyöräilemään koulupäivän päätyttyä.

Liikuntatunnit

Opettaja on vastuussa kaikista ryhmän lapsista. Huomioi tämä varsinkin eriyttämistilanteissa (esim. huolehdi valvonta kävelyreitille, kun osa lapsista ei osallistu hiihtoon).

Oppilaita ei päästetä pukuhuoneisiin välitunneilla ilman valvontaa. Liikuntatunti alkaa kellon soidessa, ellei erikseen ole ilmoitettu muuta ja opettaja ole itse paikalla valvomassa.

Huolehdi myös valvonnasta liikuntatunnin päätyttyä.

Liikuntatunneilla sattuneista tapaturmista pitää tehdä tapaturmailmoitus, joka tehdään Wilmaan. Oppilaan huoltajia tulee myös ohjeistaa kertomaan hoitavalle taholle (esim. terveyskeskus), että kyseessä on koulutapaturma, ei yksityinen vahinko.

Pyöräilytunneilla sekä jääpeleissä tulee kaikilla olla kypärä käytössä. Oppilaat käyttävät kypärää kaikilla luistelutunneilla.

Hiihto- ja pyöräilytunneilla huolehdi turvallisista tienylityksistä.

Luistelukentälle saa mennä vain opettajan valvonnassa.

Opintomatkat ja koulualueen ulkopuolella tapahtuva toiminta

Opettaja on vastuussa kaikista ryhmän oppilaista. Opettaja huolehtii, että hitaimmat ja vilkkaimmat pysyvät mukana. Opettajan tulee varata tarpeeksi valvojia matkalle mukaan. Matkan kohteesta riippuen pyydetään joko vanhempia tai toista opettajaa ja/tai avustajaa mukaan. Oppilaille selvitetään noudatettavat säännöt ennen matkalle lähtöä.

Retkillä valitaan turvallisimpia reittejä ja valvotaan tienylitykset. Opintoretkillä, joissa oppilaat ovat vapaita liikkumaan itsenäisesti, varmistetaan, että jokaisella oppilaalla on tiedossa puhelinnumero, josta opettajan tavoittaa.

Retkistä opettajan on tehtävä kirjallinen retkisuunnitelma, johon sisältyy retken turvallisuussuunnitelma.

Käsityöluokkien käyttö

Opettaja käy turvallisuusohjeet läpi ryhmänsä kanssa joka lukukauden alussa sekä tarvittaessa. Opettaja valvoo oppilaiden turvallisuutta. Opettaja tai ohjaaja ilmoittaa viallisia koneista heti hallinnolliselle rehtorille. Viallisia koneita ei käytetä. Kuumatyöstökoneita ei käytetä, ellei opettajalla ole niihin koulutusta. Kulmahiomakone vain opettajakäytössä.

Opettajan on huolehdittava tarvittavasta opastuksesta eri laitteiden käyttöön TS/TN-luokissa. Oppilaan pitkät hiukset tulee olla sidottuna kiinni ja muut roikkuvat vaatteet/asusteet tulee riisua tai ne täytyy asetella niin, etteivät ne roiku, kun käytetään TS-/TN-luokkien koneita, joihin ne voivat tarttua.

Jokaisen työvälineen ja laitteen oikeaoppinen käyttötarkoitus ja –tapa käydään opettajan opetuksessa läpi, ennen kuin oppilaat käyttävät työvälineitä tai laitteita itse.

Tekstiilityö

Vuosiluokkien 0-2 oppilaat saavat käyttää ainoastaan käsin tehtävän työn välineitä.

Oppilaat saavat vuosiluokilta 3-9 käyttää opetuksen ja harjoittelun jälkeen ompelukoneita ja kuumaliimapistoolia oppitunneilla.

Tekninen työ

Vuosiluokkien 1-3 oppilaat saavat käyttää ainoastaan kevyitä käsikoneita.

Vuosiluokkien 4-6 oppilaat saavat käyttää kevyiden käsikoneiden lisäksi ainoastaan opettajan valvonnassa seuraavia laitteita: akkuporakonetta, tasohiomakonetta, kuumaliimapistoolia, nestekaasupoltinta, juottimia/kolvi (tina).

Oppilaat saavat 7-9 –vuosiluokilla käyttää opetuksen ja harjoittelun jälkeen silmälläpidon alaisena seuraavia laitteita: akkuporakone, kuviosaha, tasohiomakone, kuumaliimapistooli, kuumailmapuhallin, sorvi, nauha/laikkahiomakone, vannesaha, pylväsporakone, levynpyörästyskone, levyleikkuri, juottimet/kolvi (tina), nestekaasupoltin, dremel.

Nestekaasupolttimet ja kaasusäiliöt ovat varastossa tai luokassa lukitussa kaapissa.

Virta laitteisiin kytketään vasta kun oppilaat on perehdytetty laitteen toimintaan opettajan opastuksella ja opettaja on antanut luvan laitteen käyttöön.

On muistettava turva-alue laitteita käytettäessä.

Oppilaiden suojavälineet:

Suojalasit, kun sahataan tai muutoin työstetään materiaaleja muilla kuin kevyillä käsikoneilla.

Suojatakki, käytetään esim. maalattaessa.

Kuulosuojaimet, käytetään aina sähkötyökaluja käytettäessä.

Hengityssuojain, käytetään aina kun käsitellään liuottimia.

Suojakäsineet, käytetään aina nauhahiomakonetta tai sorvia käytettäessä, tai maalattaessa.

Laitteiden ja työvälineiden käytöstä:

Nestekaasupoltin

- käytetään ainoastaan metallityöluokassa (paloturvallisuus)
- sytyttäminen aina pois päin toisista ihmisistä sekä syttyvistä materiaaleista
- suljetaan huolellisesti

Juottimet/kolvi

- juottimia/kolvia käytetään tuuletuskaapissa
- huolehditaan, että juotin/kolvi on sijoitettu palamattomalle alustalle asianmukaisesti
- huolehditaan, että juotin/kolvi on sammutettu asianmukaisesti

Kuviosaha

- varmista ennen käyttöä, että terä ja ohjaimet ovat asennettu asianmukaisesti
- huomioi käytettäessä tärinän aiheuttamat mahdolliset haittavaikutukset

Nauhahioma/tasohiomakone

- käytetään ainoastaan opettajan opetuksen jälkeen, opettajan valvonnassa
- käytä suojakäsineitä, suojalaseja, kuulosuojaimia

Kuumailmapuhallin

- käytetään ainoastaan metallityöluokassa (paloturvallisuus)
- sytyttäminen aina pois päin toisista ihmisistä sekä syttyvistä materiaaleista
- suljetaan huolellisesti

Sorvi

- käytetään ainoastaan opettajan opetuksen jälkeen, opettajan valvonnassa
- käytä suojakäsineitä, suojalaseja, kuulosuojaimia

Vannesaha

- käytetään ainoastaan opettajan opetuksen jälkeen, opettajan valvonnassa
- käytä suojalaseja, kuulosuojaimia

Pylväsporakone

- käytetään ainoastaan opettajan opetuksen jälkeen, opettajan valvonnassa
- käytä suojalaseja, kuulosuojaimia
- tarkista aina ennen kuin aloitat materiaalin kunnollinen kiinnitys
- tarkista aina ennen kuin aloitat terän asianmukainen kiinnitys
- kohdistaa materiaali aina ennen laitteen käynnistämistä

Teknisen työn luokan ovet pidetään aina suljettuina.

Fysiikka-kemian luokkien käyttö

Käytetään vain opettajan ohjeiden mukaan laitteita ja kemikaaleja. Turvallisuusohjeet käydään oppilaiden kanssa huolellisesti läpi.

3.3. Toiminta tapaturman tai sairauskohtauksen sattuessa

Mikäli oppilaalle tapahtuu koulussa vakava tapaturma tai sairauskohtaus toimi näin:

- Anna tarvittava lääkinnällinen ensiapu ja huolehdi hälytykset: poliisi, palokunta, ambulanssi.
- Tiedota koulun johtajalle tai apulaisjohtajalle.
- Opettaja jää oppilaan luo. Järkyttynyttä lasta/lapsia EI SAA JÄTTÄÄ YKSIN. Varmista myös, ettei oppilas joudu odottamaan huoltajiaan yksin.
- Vakavissa tapauksissa hallinnollinen rehtori tai opettaja kokoaa kriisiryhmän, joka organisoii tulevan toiminnan ja tiedotuksen. Kriisiryhmän tehtävänä on myös varmistaa silminnäkijöiden kriisiavun tarve. (Kriisisuunnitelma)
- Suojaa lapset tarpeettomilta stressitekijöiltä kriisi- ja onnettomuustilanteissa: Älä anna tilanteen paisua, älä anna liioiteltujen huhujen kiertää ja huolehdi, että tiedotusvälineet eivät uhkaa lapsia.

3.4. Toiminta uimaopetuksessa ja retkien aikaisessa uinnissa

Koska koulun johtaja tai hallinnollinen rehtori vastaa oppilasretkien turvallisuuteen liittyvistä järjestelyistä jopa siten, että voi joutua syytteeseen virkavelvollisuuden rikkomuksesta (ellei ole ohjeistanut henkilöstöä), niin kaikkien on harkittava hyvin tarkasti, onko kouluaikana "pakko" viedä oppilaita uimaan. Mikäli päädytään antamaan oppilaille uimalupa, on varmistettava ja tehtävä seuraavat asiat ennen kuin annetaan lupa mennä veteen:

- ilmoitettava rehtorille uimaretkestä suunnitelmiseen (ei siis spontaania lupaa rannalla, kun oppilaat sitä kysyvät)
- tutkittava ranta, jossa uidaan
- kysyttävä huoltajilta kirjallinen lupa uimiseen
- selvitettävä jokaisen oppilaan uimataito luotettavasti esim. kysymällä huoltajalta
- selvitettävä oppilaiden terveydentila, mahdollisten sairauksien vaikutus uimiseen
- hankittava riittävä määrä valvojia uimaretkelle
- ohjeistettava oppilaat ennen kuin yksikään menee veteen
- huolehdittava, että vedessä on vain se määrä oppilaita, joita kyetään valvomaan
- huolehdittava, ettei oppilas jää yksin veteen

Opetushallituksen, Suomen Kuntaliiton, Opetusalan Ammattijärjestö OAJ:n ja Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton ohjeet turvallisen uimaopetuksen järjestämiseksi on otettava huomioon uimaopetusta järjestettäessä.